

KINNITAN:

_____
(allkiri)

_____
Heino Luiga
(ees- ja perekonnanimi)

_____
direktor
(ametikoht)

OHUTUSJUHEND TAIMEKAITSEVAHENDITE KASUTAJALE

Nr. 7

SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendiga tutvumine ja selle nõuetest kinnipidamine on kohustuslik aednikul, haljastajal maastikuehituse kutseõpetajal ja maastikuehituse õpilasel.

Aednikke ja kutseõpetajaid instrueerib antud juhendi osas majandusjuhataja.

Õpilastele tutvustatakse ohutusjuhendit (juht-, kutse-) õpetaja poolt enne praktiliste töödega alustamist.

Ohutusjuhendiga tutvumine registreeritakse ja allkirjastatakse vastavates žurnaalides (žurnaal töötajatele ja žurnaal õpilastele).

Kutseõpetajad ja aednikud –praktikajuhendajad jälgivad ning vastutavad, et ka õpilased järgiksid käesolevat ohutusjuhendit.

Kutseõpetajad, aednikud jälgivad oma praktilistes töödes kasutatavate tööriistade ja isikukaitsevahendite olemasolu ja korrashoidu. Kui esineb tööriistade vigastusi, rikkeid või probleeme isikukaitsevahenditega, teatakse sellest majandusjuhatajale.

ISIKUKAITSEVAHENDITE JA KAITSERIIE TUSE KASUTAMINE TAIMEKAITSEVAHENDITEGA TÖÖTAMISEL

1. Taimekaitsevahendiga töötamise (edaspidi *taimekaitsetöö*) ajal tuleb kasutada kaitseülikonda, kummikindaid ja -saapaid, peakatet, kaitseprille ja hingamisteede kaitsevahendeid sõltuvalt taimekaitsevahendi märgistusel (etiketil) märgitud ohu- ja riskilausetest.
2. Kaitseülikond on kemikaalidega töötamiseks ettenähtud korduvkasutusega või ühekordseks kasutamiseks mõeldud kaitseriietus.
3. Käte kaitseks kasutatakse pikki vähemalt 0,4 mm paksuseid kemikaalikindlaid kindaid. Taimekaitsetööl ei tohi kasutada õhukesi naturaalkummist või nahkkindaid.
4. Silmade kaitseks kasutatakse tihedalt liibuvaid kaitseprille või -sirmi, mida saab vajadusel kasutada tavaliste prillide peal.
5. Hingamisteede kaitseks kasutatakse kummist või neutraalsest silikoonist pool- või täismaski, mille külge kinnitatakse erinevad filtrid. Filtri valikul lähtutakse

taimekaitsevahendi toimeainest ning kasutatakse kas orgaaniliste gaaside eest kaitsvat või ühitatud filtrit, mis koosneb tolmu, anorgaaniliste ja orgaaniliste gaaside eest kaitsvatest filtritest (filter peab olema varustatud vähemalt tähekoodiga A ning pruuni värvikoodiga).

Isikukaitsevahendeid (riided, maskid, kindad) hoitakse kasvuhuones riietusruumis

6. Kasvuhoonete aerosoolitamisel või kuumgaasitamisel ning hoidlate ja teiste kinniste objektide fumigeerimise kasutatakse universaalset gaasimaski või hingamisaparaati. – Fumigeerimist saavad läbi viia vaid spetsiaalse koolituse saanud firmade töötajad, sest fumigandid on väga mürgised ühendid – see teenus tuleb aianduskoolil sisse tellida!

7. Isikukaitsevahendid puhastatakse kohe pärast igakordset kasutamist Kummisaapad ja - kindad puhastatakse voolava veega enne nende äravõtmist. Aianduskoolis on see koht kasvuhuone ettevalmistusruumis.

8. Hingamisteede kaitsevahendid puhastatakse spetsiaalselt selleks tööks ettenähtud vahenditega kasutades pehmest materjalist puhastuslappi/puhastuspaberit. (vee ja seebiga neid ei puhastata!), eemaldades eelnevalt filtrid. Kõik taimekaitsetööl kasutatud rõivad pestakse pärast igakordset kasutamist (õppekasvuhuone ettevalmistusruumis).

TAIMEKAITSESEADME KASUTAMINE

1. Enne taimekaitseseadme (edaspidi *seade*) kasutamist tuleb see vastavalt kasutusjuhendile komplekteerida, kokku panna ja häälestada.

2. Seadet kasutades tuleb täpselt järgida kasutusjuhendit.

3. Kõik seadme osad peavad olema töökorras. Vahetatud osad peavad vastama tootja esitatud nõuetele.

4. Seadme sõlmed ja nende ühenduskohad peavad vastama ohutusnõuetele ega tohi lekkida.

5. Jõuülekanne liikuvad osad peavad olema varustatud kinnitatud kaitsetega.

6. Erinevad jõuülekanne osad, liitekohad ja lukustamissüsteemid ei tohi olla kulunud rohkem, kui seadme tootja poolt lubatud.

7. Seadme pumba rõhupoolel peab olema ülerõhu kaitseklapp juhuks, kui surve tõuseb rohkem kui 20% üle tootja poolt lubatud piirväärtuse. See nõue ei kehti tsentrifugaalpumbaga pritside kohta.

8. Seadme paagil peab olema hermeetiliselt suletav kaas. Paagi täiteava sõel peab olema puhas ja terve. Paagis peab olema puhas ja töökorras filter. Paaki peab olema võimalik tühjendada tööriistu kasutamata.

9. Seadme voolikutel ei tohi olla kulunud hõõrdekohti. Voolikute murdekohad ei tohi takistada pritsimisvedeliku liikumist süsteemis.

10. Töösendis seadme poom peab olema fikseeritud sirgelt, lõtkudeta liitekohtades.

Poom peab olema horisontaalasendis. Poomi horisontaalsust hinnatakse tasapinnal, mõõtes poomi mõlema lõpupihusti madalaima serva kauguse tasapinnast, kusjuures kauguste vahe ei tohi olla suurem kui 10 cm. Transpordiasendis peab poom olema kindlalt lukustatud.

11. Pihustid peavad paiknema poomil ühes suunas võrdsete vahedega. Pihustite asend ei tohi muutuda poomi kokkupaneku ega lahtivõtmise ajal.

12. Pritsimisvedeliku vooluhulk erinevate pihustite vahel ei tohi olla üle 10% kõikide pihustite keskmisest vooluhulgast. Pritsimislahuse vähima ja suurima vooluhulga vahe ei tohi ületada 8% keskmisest vooluhulgast.

13. Kõik poomi pihustid, pihustifiltrid ja -kaitset peavad olema samaväärsed ehk sama tüüpi, päritolu ja suurusega ning samast materjalist, välja arvatud eriotstarbelised lõpupihustid. Pärast seadme seiskamist ei tohi pihustid tilkuda.

14. Aerosoole või udu tekitavaid taimekaitseseadmeid võib kasutada üksnes kasvuhoonetes ja ladudes.
15. Seadmega töötamisel peab kandma kaitseriietust ja teisi isikukaitsevahendeid.
- 16. Taimekaitsepritsi paaki ei tohi siseneda.**
- 17. Isikutel, kes ei tööta taimekaitsepritsiga, on keelatud viibida töötava pritsi lähedal.**
18. Ripp-taimekaitsepritsi kasutamisel tuleb traktori esiosale paigaldada piisavalt lisaraskusi, et tagada traktori juhitavus täidetud paagiga sõitmisel.
19. Ventilaatorpritsi võib kasutada ainult viljapuu- ja marjaaedades.
20. Töö lõpetamisel ei tohi seadme paaki jätta taimekaitsevahendi jääke.
21. Kasutuses olev taimekaitseseade (v.a. käsi – või selgprits või teadustöös või nädisena kasut. seade) peab läbima iga kolme aasta järel tehnilise kontrolli.
22. Taimekaitseseadme korralist tehnilist kontrolli võivad teostada Põllumajandusameti poolt volitatud isikud.

OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSE KÄSISEADMETE PUHASTAMISEL

1. Seadme puhastamisel tuleb juhendada taimekaitsevahendi pakendi märgistusel (etiketil) toodud juhistest ja seadme kasutusjuhendist.
2. Seade tuleb puhastada kohe pärast kasutamist.
3. Seadme puhastamisel tuleb kanda kaitseriietust ja teisi isikukaitsevahendeid.
4. Esimesel loputamiskorral täidetakse paak 1/10 mahust puhta veega ja loputusvesi pritsitakse hajutatult eelnevalt töödeldud alale.
5. Teisel loputamiskorral täidetakse paak 1/10 mahust puhta veega ja loputusvesi pritsitakse hajutatult eelnevalt töödeldud ala äärel.
6. Seadme välispinda võib puhastada ja pesta ainult selleks ettevalmistatud kohas (kasvuhoone ettevalmistusruum) või selle puudumisel vähemalt 50 meetri kaugusel lahtistest veekogudest ja kaevudest.

OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSESEADMETE HOIDMISEL

1. Seadme hoidmisel tuleb järgida seadme kasutusjuhendi nõudeid.
2. Enne hoiule paigutamist tuleb seade korralikult puhastada taimekaitsevahendi jääkidest.
3. Ilmastikust või muust põhjusest tingitud vältimatu töökatkestuse korral võib seadet hoida koos pritsimislahusega. Sellisel juhul tuleb välistada kõrvalise isiku ligipääs seadmele.
4. Taimekaitseseadet tuleb hoida pinnasest kõrgemal alusel, kaitstuna otsese päikese kiirguse ja sademete eest.

HÜGIEENINÕUDED TAIMEKAITSETÖÖDEL

1. Taimekaitsevahendi organismi sattumise vältimiseks ei tohi taimekaitsetööde tegemise ajal süüa, juua ega suitsetada. Taimekaitsevahendi sissehingamise vältimiseks kasutatakse hingamisteede kaitsevahendeid. Naha kaudu mürgistuse vältimiseks peavad kõik kehaosad olema kaetud. Keelatud on kasutada taimekaitsevahendiga saastunud kaitseriideid.
2. Taimekaitsevahendit tohib säilitada ainult originaalpakendis. Aianduskoolis on taimekaitsevahendite hoidmise kohaks õppekasvuhoone katlaruum, kus on lukustatav metallkapp

3. Taimekaitsevahendi tühja pakendit hoitakse taimekaitsevahendite hoiuruumis või selleks ettenähtud kontaineris või kapis kuni pakendi üleandmiseni ohtlike jäätmete käitlejale.
4. Igal taimekaitsetöö vaheajal, mis tehakse näiteks söömiseks või suitsetamiseks, pestakse nägu ja käsi. Pärast taimekaitsetöö lõpetamist pestakse end üleni ja vahetatakse riided.

OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSEVAHENDITEGA PRITSIMISEL

1. Taimekaitsevahendit tuleb kasutada vastavalt taimekaitsevahendi märgistusel (etiketil) olevale kasutusjuhendile.
2. Taimekaitsevahendit tohib pritsida ainult ülevaatusel läbinud töökorras pritsiga. Töölahuse valmistamiseks võib kasutada ainult selleks otstarbeks mõeldud ning märgistatud mõõteanumaid ja seadmeid. Ummistunud pihustit tuleb pesta puhta vee ja harjaga või vahetada töökorras pihusti vastu.
3. Tühjaks saanud taimekaitsevahendi pakendit tuleb töölahuse valmistamise ajal vähemalt kolm korda puhta veega loputada, valades loputusvee pritsi paaki.
4. Pritsimislahuse valmistamisel arvestatakse välja vajaminev töölahuse kogus, et vältida ülejääke. Pritsimisest ülejäänud töölahust on keelatud jätta pritsi paaki, see tuleb mitmekordselt veega lahjendada ja pritsida hajutatult töödeldud alale.
5. Taimekaitsevahendiga pritsimine on keelatud juhul, kui tuule kiirus on üle 4 meetri sekundis (kaitsmata otsikute korral). Pritsimisel peab arvestama tuule suunda lähedal asuvate ehitiste ja aia-, põllu- või metsakultuuride suhtes. Pritsida ei tohi töödeldava ala naabruses töötavatele inimestele lähemal kui 300 meetrit allatuult ja 50 meetrit pealetuult.
6. Pritsida tuleb hommikul või õhtul, s.o ajal, kui õhuvoolud on väiksemad ja päikesekiirgus nõrgem. Pritsida ei tohi, kui õhutemperatuur on üle 24 °C. Aia-, põllu- ja metsakultuuri kahjustamise vältimiseks ei pritsita neid enne öökülma tulekut.
7. Keelatud on pritsida tugevalt kasteniiskeid taimi, samuti vahetult enne vihma, vihma ajal ja vahetult pärast vihma.
8. Töölahust on keelatud valmistada lähemal kui 50 meetrit kaevudest ja muudest veevõtukohtadest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
9. Veekaitsevööndis on juhul, kui kasutatava taimekaitsevahendi pakendi märgistusel ei ole märgitud suuremat puhvertsooni, kooskõlas «Veeseaduse» § 29 lõikega 2 keelatud taimekaitsevahendit pritsida lähemal kui 20 meetrit Läänemere, Võrtsjärve, Lämmijärve, Peipsi ja Pihkva järve veepiirist; 10 meetrit teiste järvede, veehoidlate, jõgede, ojade, allikate, peakraavide ja kanalite ning maaparandussüsteemide eesvoolude veepiirist; 1 meetri alla 10 km² valgala maaparandussüsteemi eesvoolu veepiirist.
10. Kui isik on teavitanud taimekaitsevahendi kasutajat oma mesila olemasolust, teavitab taimekaitsevahendi kasutaja taimekaitsetööst vähemalt 48 tundi enne taimekaitsevahendiga pritsimise alustamist seda isikut, kelle mesipuu asuvad kuni kahe kilomeetri kaugusel põllust, kus taimekaitsevahendit kavatakse kasutada.
11. Taimekaitsevahendeid ei tohi pritsida aia-, põllu- ja metsakultuuride ning umbrohtude õitsemise ajal, välja arvatud juhul, kui taimekaitsevahendi märgistusel (etiketil) on seda lubav märge.

OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSEVAHENDITE KASUTAMISEL KASVUHOONES

1. Kasvuhoones on lubatud kasutada ainult katmikkultuuride taimekahjustajate tõrjeks ettenähtud taimekaitsevahendeid.
2. Kõik taimehooldustööd kasvuhoones tuleb teha enne selle töötlemist taimekaitsevahendiga. Töid võib jätkata pärast tööoote möödumist.

3. Taimekaitsetööl kasvuhoones tuleb kasutada kõiki isikukaitsevahendeid ja kaitseriietust. Pritsimise ajal ei tohi kasvuhoones viibida isikud, kes ei tegele pritsimisega. Pritsimist tuleb alustada kasvuhoone kaugemast osast, liikudes väljapääsu suunas.
4. Pärast taimekaitsetöö lõpetamist tuleb kasvuhoone lukustada ja panna uksele hoiatussilt, mis sisaldab teavet taimekaitsevahendi, selle kasutamise kuupäeva ja kellaaja ning tööoote kohta.
5. Enne tööoote möödumist võib kasvuhoones töid alustada ainult isikukaitsevahendeid kasutades, kuid mitte varem kui 18 tundi pärast pritsimist.
6. Kasvuhoones suurusega üle 100 m² peab olema nõuetekohaselt sisustatud koht töölahuse valmistamiseks ja taimekaitsevahendite pesemiseks. Ainduskoolis on nimetatud koht õppekasvuhoone pesu- ja ettevalmistusruumis nr 22
7. Pärast töö lõpetamist tuleb taimekaitsevahendid hoolikalt pesta. Pesuvesi lahjendada veega määral, mis tagaks selle ohutuse keskkonnale ning pritsida eelnevalt töödeldud alale või mittekasutatavale rohumaale.
8. Põrandale valgunud taimekaitsevahendile tuleb puistata liiva, saepuru või turvast, mis seejärel kogutakse lekkimiskindlasse anumasse ja antakse üle ohtlike jäätmete käitlejale.
9. Kasvuhooneid desinfitseeritakse ainult siis, kui need on tühjad, s.o ilma taimedeta. Kui kasvuhoones olevad taimed on taimekahjustajaga tugevalt saastunud, võib kahjustaja leviku vältimiseks desinfitseerida ka taimedega kasvuhoonet. Viimasel juhul tuleb taimed töödeldud kasvuhoonest vahetult pärast ooteaja möödumist välja viia.

OHUTUSNÕUDED TAIMEKAITSEVAHENDITE KASUTAMISEL ASULATE HALJASALADEL JA MUUDEL MITTEPÕLLUMAJANDUSMAADEL NING METSAMAADEL

1. Vabalt turustatavaid taimekaitsevahendeid võib kasutada juhul, kui taimehaigusi, -kahjureid ega umbrohtusid ei ole võimalik tõrjuda agrotehniliste ega muude meetmetega.
2. Ulatuslike haljasalade töötlemise puhul peab ümberkaudset elanikkonda sellest eelnevalt teavitama ja seadma töötlemise järel üles hoiatussildid, millel on teave kasutatud taimekaitsevahendi ning aja kohta, millest alates on töödeldud ala lubatud taas kasutada.
3. Haljasalade pritsimisel peab vältima pinkide, laste mänguväljakute ja teiste rajatiste saastumist taimekaitsevahendiga. Juhul kui taimekaitsevahend on nimetatud rajatisele sattunud, tuleb võtta kasutusele meetmed nende ohutustamiseks.
4. Taimekaitsevahendi kasutamisel trammi- ja raudteel, samuti gaasitrassidel peab töö tellija seitse päeva enne tööde tegemist teavitama elanikkonda ajakirjanduse, raadio või televisiooni vahendusel töötlemise ajast ja kasutatavast taimekaitsevahendist.
5. Tervishoiu- ja lasteasutuste territooriumil on taimekaitsevahendi kasutamine keelatud.
6. Spordiväljakutel on taimekaitsevahendi kasutamine lubatud hilissügisel, varakevadel või ajal, kui järgneva kahe kuni kolme nädala jooksul väljakuid ei kasutata. Väljaku piiretele tuleb pritsimise järel üles seada hoiatussildid teabega kasutatud taimekaitsevahendi ja aja kohta, millest alates on töödeldud ala lubatud taas kasutada.
7. Metsamaa pritsimisel tohib kasutada ainult selleks ettenähtud taimekaitsevahendeid. Seitse päeva enne metsamaade pritsimist peab sellest teavitama ümberkaudset elanikkonda. Kolm päeva enne pritsimist tuleb töödeldav ala piirata hoiatussiltidega selliselt, et iga sildi juurest oleks nähtav järgmine silt.
8. **Hoiatussildile märgitakse järgmised andmed:**
  - 1) töötlemise kuupäev;
  - 2) kasutatav taimekaitsevahend;

3) aeg, mille jooksul on keelatud siseneda töödeldud alale ning korjata sealt taimi, seeni ja marju.

TAIMEKAITSEVAHENDITE HOIDMINE

1. Taimekaitsevahendite hoiuruum ei tohi paikneda veehaarde sanitaarkaitsealal ega lahtiste veekogude ranna- ega kaldavööndis.

2. Taimekaitsevahendi hoiutingimused peavad tagama taimekaitsevahendi säilimise kasutuskõlblikuna. Hoiuruum peab vastama järgmistele nõuetele :

- olema vajaliku suurusega;
- olema hästi ventileeritav ja valgustatav;
- põrand peab olema vedelikke mitteläbilaskvast, keemiliste ainete toimele vastupidavast ja libisemiskindlast materjalist ning kõrge künnisega;
- siseseinad peavad olema siledad ja kergesti puhastatavad;
- ukSED peavad olema lukustatavad ja nendel peab olema hoiatusmärk mürgise aine kohta.

Aianduskoolis hoitakse taimekaitsevahendeid õppekasvuhoones, ruumis nr 10 (katlaruum)

3. Taimekaitsevahendite väiksemaid koguseid võib hoida eraldi konteineris, mis peab:

- 1) asuma eluruumidest ning loomakasvatushoonetest eraldi;
- 2) vastama keskkonnaohutuse nõuetele;
- 3) olema lekkimis- ja tulekindel;
- 4) olema lukustatav ning varustatud hoiatusmärkidega.

Taimekaitsevahendeid peab säilitama loetava märgistusega originaalpakendis.

4. Taimekaitsevahendi pakendid tuleb põrandal hoidmisel paigutada puitalustele, väiksemaid võib hoida riiulitel.